

Makt og tillit i interkommunale samarbeid

Leserinnlegg på trykk i regionale media juni, juli 2025

Innherred regionråd interkommunalt politisk råd (IPR)– er et politisk samarbeid mellom de fem kommunene på Innherred. Det ble etablert i 2021. Vedtak i alle de fem kommunestyrene i februar måned i år, sikrer fortsatt samarbeid. De to oppgavefelleskapene DIKO (IKT-tjenester) og Innherred anskaffelser er også to interkommunale organisasjoner i den samme regionen.

Vi har om lag 150, antallet varierer, naturlige bo- og arbeidsmarkedsregioner i Norge. Innherred i forståelsen fra og med Levanger, til og med Snåsa er en av disse. Bo- og arbeidsmarkedsregioner danner geografiske områder, der reiseavstanden mellom bosted og arbeidsplasser er begrenset. Altså bo i en kommune og jobbe i en annen. Slike regioner egner seg godt til interkommunale samarbeid på områder der en må tilby tjenester innenfor, eller om oppgaver og utvikling på områder en er enige om. Til det siste ligger oppgaver innenfor reiseliv, natur, kultur, næring, attraktivitet, beredskap, energi og samferdsel. Oversatt til Innherred kan dette være Innherred mat og reiseliv, VM på ski, Nasjonaljubileet 2030, kompetanse og Innherredsbyen (samferdsel, transport og areal). For å oppnå gjennomslag vil det også være hensiktsmessig å samarbeide på tvers av regioner. For eksempel i geografien til en fylkeskommune, eller mellom eksempelvis Innherred, Namdalen, Fosen og Trondheimsregionen (naboregioner).

Makt og tillit i organisasjoner- hvordan utøve ledelse i interkommunale politiske råd? Dette er tittelen på en masteroppgave i organisasjon og ledelse, som jeg står bak og som ble sensurert i mai i år. Utgangspunktet for min interesse, er at jeg i dag innehar stillingen som daglig leder i Innherred regionråd. I tillegg er de interkommunale politiske rådene i Norge, nye organisasjoner etter Kommuneloven av 2018. Et interkommunalt politisk råd har en folkevalgt ledelse, med en ansatt daglig leder eller tilsvarende. I oppgaven er det intervjuet daglige ledere i ulike råd fra hele landet, samt sett nærmere på tidligere studier og litteratur.

Hvorfor samarbeider kommuner? Motivasjonen varierer mellom kommunene og mellom de politiske partiene og representantene i kommunestyrene. I praksis så innebærer samarbeid mellom kommuner at den enkelte må oppgi noe av sin autonomi (Benson, 1975 i Jacobsen 2024). Det vil si at en kommune må gi noe, for at fellesskapet skal gi noe tilbake. NIVI analyse har gjennomført flere kartlegginger av regionråd og noe om interkommunale politiske råd. Det de ser er at *«de viktigste gevinstene var økt påvirkningskraft på regionale og nasjonale aktører, bedre relasjoner mellom kommunene/samarbeidsklima og samarbeidsordninger som gir bedre løsninger»* (Vinsand & Nilsen, 2007 i Hopsnes 2022 s.48).

Gjennom arbeidet med nevnte masteroppgave, har en fått noen funn som gir en retning. Det som viser seg å virke er: Å jobbe i naturlige bo- og arbeidsmarkedsregioner, med både kortsiktige og langsiktige mål og resultater, med en administrasjon som koordinerer og leder arbeidet, viser seg å være en suksessfaktor. Vanskelige saker må modnes over tid. Kommunene i samarbeidet, både politisk og administrativt må vise raushet med hverandre og krenkementaliteten må legges på hylla. Resultater en oppnår, må markedsføres som regionale. De folkevalgte må minnes på at de også er regionalpolitikere, ikke bare folkevalgt i egen kommune.

De interkommunale politiske rådene er organisasjoner som utgjør en del av samfunnets politiske organisering. Vi har en stat, fylkeskommuner og kommuner, og de interkommunale politiske rådene. Disse rådene har både fått, og tatt, en rolle i å styrke delregionene i fylkene i Norge. I en verden preget av flere pågående kriser og utfordringer, samt etableringen av større og mer komplekse fylkeskommuner, spiller de interkommunale politiske rådene en viktig rolle i det

politiske landskapet. Organisasjonsformen er krevende. Det må jobbes med forankring for å bygge og opprettholde tillit, samtidig som det må jobbes strategisk med å identifisere saker som er de viktige sakene for regionen.

Marit Moe, daglig leder i Innherred regionråd og masterstudent